

A přece se točí! Ale naopak!¹

aneb

At' žije přírodovědné vzdělání!

Jindřich Bečvář, Praha

Eppure si muove! A přece se točí! – To řekl podle legendy 22. června roku 1633 sedmdesátiletý Galileo Galilei krátce poté, co byl ve velkém sále dominikánského kláštera při kostelu Santa Maria sopra Minerva v Římě přinucen před nejvyšším inkvizičním tribunálem odvolat své názory o pohybech Země, o uspořádání sluneční soustavy a o jejím chodu. Za své odvolání byl odměněn doživotním domácím vězením. Vyhnul se tak přísnějšímu trestu. Připomeňme, že roku 1600 byl v Římě na Campo dei Fiori (Náměstí květů) upálen Giordano Bruno.

Galileo Galilei byl donucen se kát a podepsat prohlášení, v němž je mimo jiné uvedeno: *Byl jsem tímto Sv. oficiem prohlášen za silně podezřelého z kacířství proto, že jsem měl za správné a věřil, že Slunce stojí nehybně jako střed světa a že Země není středem světa a točí se ... mám každým způsobem opustit mylný názor ... nemám mít za správnou tuto mylnou nauku ani ji hlásat, ani jí učit ...*²

Kdyby dnes Galileo Galilei zhlédl zprávy České televize, tzv. Události, snad by v prvním okamžiku zajásal, neboť by ve znělce spatřil rotující zeměkouli. Jeho radost by však byla určitě značně zkalena, měla by velmi hořkou pachut'! Asi by zvolal: *Vždyť se točí naopak! Takto by přece Slunce vycházelo na západě a zapadalo na východě!*

Přírodovědné znalosti a geometrická představivost tvůrců této televizní znělky patrně nesahají tak daleko, aby si byli schopni představit skutečný chod věcí. Ještě horší je, že si svého nedostatku nejsou vědomi a vůbec jim nepřijde na mysl, že by bylo třeba se poradit s někým, kdo se v tom „vyzná“. Rovněž naprosto nepadá v úvahu, že by snad mohli svůj omyl přiznat. Když byli totiž na chybu upozorněni, sebevědomě prohlásili, že opačně rotující zeměkoule byla jejich *uměleckým záměrem!* Vysvětlit by se to však dalo spíše záměrem politickým. *Dříve nám Slunce vycházelo na Východě, dnes nám již konečně vychází na Západě!*

Snaha znásilnit skutečnost však nese své plody. Ve zprávách ČT 24 bylo 13. ledna 2009 uvedeno: *... dodávky plynu by mohly být obnoveny dnes v 8:00 moskevského času, tedy v 10:00 času střeoevropského.* To je sice zcela v rozporu se skutečností, ale v naprosté shodě s otáčením zeměkoule, které předvádí znělka Událostí na ČT. Uvidíme, jak se situace bude dále vyvíjet, zda se třeba Příroda „neumoudří“ a nepřizpůsobí. Třeba i Příroda přijde s nějakým uměleckým záměrem! Já se v poslední době pro jistotu každý den opatrně přesvědčuji, abych byl v obraze, na které světové straně Slunce opravdu vyšlo.

Naši žáci a studenti mají dnes být – podle mnoha současných ideologů vzdělávání – vychováni k tzv. *flexibilitě*, což je podle slovníku cizích slov *ohýbatelnost, pružná přizpůsobivost*. Měli by se tedy *ohnout, pružně přizpůsobit* a bez přemýšlení, které škodí,

¹ Podpořeno projektem *Podpora technických a přírodovědných oborů* Operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* (CZ.1.07/4.2.00/06.0005).

² Viz např. G. Loria: *Galileo Galilei*, Orbis, Praha, 1943 (1. a 2. vydání), přeložil F. Topinka; jiné vydání Svoboda, Praha, 1949, přeložil L. Hoch. Viz též É. Namer: *Případ Galilei*, Mladá fronta, Praha, 1982, přeložil P. Horák.

a bez námitek, které rozvracejí, přijmout vše, co se jim oficiálně předkládá. Na druhé straně by však měli být připraveni se od toho či onoho názoru kdykoli *pružně odvrátit*, pokud by snad oficiální místa změnila názor. Nebylo by proto divu, kdyby byl nějaký vzpurný student (jehož rodiče nemají žádné významné postavení a nejsou sponzory školy) zajímající se o přírodní vědy povolán do ředitelny, kde by se musel zřici svých názorů, kát se a podepsat např. takoveto prohlášení: *Byl jsem ředitelstvím školy prohlášen za silně podezřelého z úchyvky³, protože jsem měl za správné a věřil, že Slunce vychází na východě a zapadá na západě ...* Ještě pikantnější by však patrně bylo, kdyby byl do ředitelny předvolán učitel fyziky nebo zeměpisu, který by musel podepsat, *že má každým způsobem opustit mylný názor a že nemá mít za správnou tuto mylnou nauku, ani ji hlásat, ani jí učit*. Po odvolání by byl učitel navíc přísně potrestán (odebrání osobního ohodnocení, doživotní dozor v jídelně, třídnictví v nejhorší třídě apod.). Zatím však vůbec není jasné, jak přísně potrestat vzpurného žáka, nechce-li škola přijít o státní příspěvek, který na něj pobírá.

Velmi závažnou otázkou zůstává, zda znělka televizních zpráv se zeměkoulí, která se otáčí **naopak**, není vlastně jistým varováním „mezi řádky“, zda není jakousi „ideologickou diverzí“, jak se dříve říkávalo: **Všechno, co ve zprávách uvidíte a uslyšíte, je naopak!**

Televizní znělka Událostí bývá poměrně často inovována, měněna či modernizována, říkejme tomu, jak uznáme za vhodné. Změna je totiž život! I další tvůrci potřebují honorář, případně stejní tvůrci potřebují další honorář. Snad by mohla být příště natočena znělka se zeměkoulí rotující kolem osy ležící v rovině rovníku (Slunce by pak vycházelo na severu a zapadalo na jihu, případně vycházelo na jihu a zapadalo na severu) nebo by mohla být dokonce natočena znělka ukazující placatou zemi plovoucí na hladině světového oceánu, v němž se Slunce každé ráno znovu rodí a každý večer umírá. A to vše by nesli čtyři velcí sloni stojící na obrovské želvě.

Eppure si muove!, můžeme si dnes říci s Galileim. **A přece se točí! – Blbosti!**

³ Pro výše uvedené slovo *úchyłka* se jistě brzy najde výstižný odborný výraz, nejraději nějaké vhodné cizí slovo.